

МОДЕЛІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ У БІЗНЕСІ

Викладач: *к.е.н., доцент Хорошун Вікторія Василівна*

Кафедра: *Інформаційної економіки, підприємництва та фінансів,
пр. Соборний 226, ауд. 416*

E-mail: *vixhoroshun@gmail.com*

Телефон: *050-75-19-524*

Інші засоби зв'язку: *Viber, Telegram, Facebook Messenger*

Освітня програма, рівень вищої освіти	Економіка, бакалавр						
Статус дисципліни	Нормативна						
Кредити ECTS	3	Навч. рік	2022-2023	Рік навчання	3	Тижні	14
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів	4		Лекційні заняття – 26 Лабораторні заняття – 26 Самостійна робота – 38		
Вид контролю	<i>іспит</i>						
Посилання на курс в Moodle	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=14478						
Консультації:	<i>за розкладом або індивідуально за домовленістю, або електронною поштою (у випадку вимушеної дистанційної форми спілкування)</i>						

ОПИС КУРСУ

Дисципліна «Моделі прийняття управлінських рішень у бізнесі» має на меті є формування бази фундаментальних теоретичних знань щодо суті процесу прийняття управлінських рішень, оцінювання та вибору методів і моделей підтримки прийняття рішень і забезпечувальних засобів систем підтримки прийняття рішень у бізнесі.

Основними завданнями дисципліни «Моделі прийняття управлінських рішень у бізнесі» є: вивчення методологічно-організаційних особливостей прийняття управлінських рішень та набуття практичних навичок із проектування, створення й застосування систем підтримки прийняття рішень на базі нових інформаційних технологій.

Відповідно до навчального плану здобувачі освітньої програми «Інформаційна економіка» виконують курсову роботу для узагальнення, систематизації, поглиблення та практичного закріплення здобутих під час вивчення дисципліни «Моделі прийняття управлінських рішень у бізнесі» теоретичних знань. Курсова робота виконує комплексну функцію, яка відбиває характер набутих знань та вмій студента. Написання курсової роботи спонукатиме до засвоєння знань не тільки певних економічних категорій, законів, явищ та факторів, а ще й спонукатиме до

розвитку у студентів абстрактного, креативного, критичного, аналітичного мислення. Робота повинна ґрунтуватися на достатньому обсязі фактичного матеріалу, пошук і систематизація якого, складає одну із завдань курсової роботи (роботою зі спеціальною літературою та Інтернет-джерелами для розширення обсягу знань за вибраною тематикою).

Курсова робота є самостійним дослідженням, що базується на поєднанні теоретичних знань з дисципліни, системного мислення та навичок створення математичних моделей прийняття управлінських рішень, що дозволять визначити стан показників бізнесу у поєднанні із умінням пристосувати результати моделювання до вирішення конкретної проблеми, навичок ефективною усною й письмовою комунікації під час логічного структурування, оформлення й прилюдного захисту курсової роботи. Використання стандартних офісних програмних засобів (Excel, Word, Power Point) під час виконання практичних завдань розвине як загальні, так і професійні цифрові компетентності студентів.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент зможє:

- використовувати економіко-математичні моделі для прийняття управлінських рішень у бізнесі;
- володіти математичним інструментарієм підготовки та прийняття рішень;
- оцінювати та вибирати методи та моделі підтримки прийняття рішень;
- робити якісні, науково-обґрунтовані висновки та давати рекомендації щодо впровадження отриманих результатів в практичну діяльність.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

спеціальні фахові компетентності:

СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

СК7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.

СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

СК18. Навички використання пакетів прикладних програм, прикладного комп'ютерного програмного забезпечення, спеціалізованих цифрових сервісів для вирішення задач аналізу і синтезу соціально-економічних, математичних, інформаційних та інших складних систем.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Лекційні матеріали, завдання до лабораторних робіт, Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни «Моделі прийняття управлінських рішень у бізнесі» тестові завдання розміщені на платформі Moodle:

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

1. Іспит.

Поточні контрольні заходи (має 60 балів):

Поточний контроль передбачає такі теоретичні завдання: усне опитування і обговорення за пройденим матеріалом, контрольне тестування за результатами вивчення матеріалу.

Поточний контроль передбачає такі практичні завдання: виконання лабораторних робіт, презентація результатів власних досліджень.

Підсумкові контрольні заходи (має 40 балів):

Відповіді на два теоретичних питання у письмовому вигляді.

Практичне завдання, що розв'язується за допомогою персонального комп'ютера.

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (має 60%)			
<i>Змістовий модуль 1</i>	Виконання 1-ої лабораторної роботи	Тиждень 3	8 %
	Контрольне тестування за <i>змістовним модулем 1</i> у системі електронного забезпечення навчання ЗНУ (кількість дозволених спроб – 2; час обмежено – 20 хв.)	Тиждень 4	7 %
<i>Змістовий модуль 2</i>	Виконання 2-ої лабораторної роботи	Тиждень 6	8 %
	Контрольне тестування за <i>змістовним модулем 2</i> у системі електронного забезпечення навчання ЗНУ (кількість дозволених спроб – 2; час обмежено – 20 хв.)	Тиждень 7	7 %
<i>Змістовий модуль 3</i>	Виконання 3-ої лабораторної роботи	Тиждень 9	7 %
	Контрольне тестування за <i>змістовним модулем 3</i> у системі електронного забезпечення	Тиждень 10	8 %

	навчання ЗНУ (кількість дозволених спроб – 2; час обмежено – 20 хв.)		
Змістовий модуль 4	Виконання 4-ої лабораторної роботи	Тиждень 12	7 %
	Контрольне тестування за змістовним модулем 4 у системі електронного забезпечення навчання ЗНУ (кількість дозволених спроб – 2; час обмежено – 20 хв.)	Тиждень 13	8 %
Підсумковий контроль (max 40%)			
	Відповіді на два теоретичних питання у письмовому вигляді	За розкладом сесії	20 %
	Практичне завдання, що розв'язується за допомогою персонального комп'ютера	За розкладом сесії	20 %
Разом			100%

2. Курсова робота є однією з основних і ефективних форм самостійної роботи студентів, на яку виділяється 1 кредит ЄКТС (30 академічних годин). Процедурні та змістовні питання регулюються згідно з методичними рекомендаціями, які розміщено у вільному доступі на платформі СЕЗН ЗНУ Moodle (секція «КУРСОВА РОБОТА з дисципліни», підрозділ «Методичні рекомендації з курсової роботи»). Курсова робота має **самостійне значення**, формою контролю є **диференційний залік** (залік з оцінкою), а її бальна оцінка **не залежить** від результату складання іспиту з дисципліни «Моделі прийняття управлінських рішень у бізнесі».

Індивідуальне завдання на курсову роботу студенти отримують протягом перших двох тижнів від початку навчального семестру. Курсова робота виконується студентом самостійно й планово під керівництвом провідного викладача кафедри упродовж опанування матеріалу змістових модулів дисципліни.

Курсова робота здається керівнику для ознайомлення та рецензування по її готовності (електронна версія або фотокопія надсилається через СЕЗН ЗНУ або на особистий e-mail викладача), але не пізніше останнього тижня навчального семестру. Студент підписує декларацію про дотримання академічної доброчесності при підготовці курсової роботи, яку також надає керівникові. Якщо рецензія має суттєві зауваження з боку керівника, зокрема й через недотримання академічної доброчесності та виявлений академічний плагіат, то робота з відповідними коментарями повертається студентові на доопрацювання, інакше – студент допускається до захисту курсової роботи та готує відповідний її змісту презентаційний матеріал. Захист курсової роботи відбувається прилюдно на засіданні комісії згідно встановленого та затвердженого графіку.

Курсова робота оцінюється комплексно з урахуванням якості, структурованості й повноти змісту роботи та якості й презентабельності доповіді при її прилюдному захисті (охайність оформлення, правильність одержаних відповідей, застосування раціонального методу розв'язування завдань, логічна єдність рішення, повнота

відповіді (основної та на додаткові питання від членів комісії), наявність змістовних висновків та ілюстративних прикладів тощо).

Захищена курсова робота оцінюється у діапазоні **60-100 балів**. Бальна оцінка переводиться у **національну** шкалу та шкалу **ECTS**:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольний захід	Кількість балів
<i>Змістовний модуль 1 Розвиток методів та моделей прийняття управлінських рішень та їх застосування в Україні</i>			
Тиждень 3 Лабораторна робота 1	Автоматизація процедур обґрунтування і прийняття рішень	Виконання 1 лабораторної роботи	8
Тиждень 4 Тест	Розвиток методів та моделей прийняття управлінських рішень та їх застосування в Україні	Контрольне тестування за результатами вивчення матеріалу <i>змістовного модуля 1</i>	7
<i>Змістовний модуль 2 Організаційно-технологічні засади підготовки і прийняття управлінських рішень</i>			
Тиждень 6 Лабораторна робота 2	Характеристики сучасних СППР, галузі використання	Виконання 2 лабораторної роботи	8
Тиждень 7 Тест	Організаційно-технологічні засади підготовки і прийняття управлінських рішень	Контрольне тестування за результатами вивчення матеріалу <i>змістовного модуля 2</i>	7
<i>Змістовний модуль 3 Моделі систем підтримки прийняття рішень</i>			
Тиждень 9 Лабораторна робота 3	Моделі СППР, орієнтовані на особистість ОПР	Виконання 3 лабораторної роботи	7

Тиждень 10 Тест	Моделі систем підтримки прийняття рішень	Контрольне тестування за результатами вивчення матеріалу змістовного модуля 3	8
<i>Змістовний модуль 4 Вибір методів та моделей підтримки прийняття рішень та оцінювання СППР</i>			
Тиждень 12 Лабораторна робота 4	Прийняття рішень на основі системного підходу	Виконання 4 лабораторної роботи	7
Тиждень 13 Тест	Вибір методів та моделей підтримки прийняття рішень та оцінювання СППР	Контрольне тестування за результатами вивчення матеріалу змістовного модуля 4	8

Додаткові види роботи (бальна система стимулювання активності студентів) - це система додаткових балів, яку введено з метою заохочування студентів до планомірної, систематичної роботи з опанування теоретичним матеріалом і поглибленого оволодіння ними практичними навичками, які передбачено цим курсом. Ці додаткові бали можуть стати вирішальними для отримання більш високої оцінки за весь курс! Тому, **НАПОЛЕГЛИВО РЕКОМЕНДУЄМО** студентів скористатися цією нагодою **СУТТЄВО** підвищити свій загальний бал, отриманий після виконання всіх обов'язкових видів контрольних заходів!

Позааудиторна навчальна активність як один з видів врахування програмних результатів вивчення цієї дисципліни студентом у формі самоосвіти (неформальна або інформальна) та підтвердження їх відповідним документом (диплом, сертифікат, свідоцтво тощо). Якщо програмні результати, отримані під час вивчення конкретного змістового модуля, зі знаннями й уміннями, одержаними під час позанавчальної самоосвіти (онлайн-курси, розміщені на відкритих навчальних платформах, воркшопи, вебінари, майстер-класи, тренінги тощо) відповідають вимогам робочої програми навчальної дисципліни, то студент звільняється від виконання поточних контролів з цього змістового модуля, а результати зараховуються йому «автоматом» з максимальною бальною оцінкою відповідно до критеріїв оцінювання. У випадку, коли програмні результати частково відповідають вимогам (неповні, схожі, але зі спорідненої галузі знань тощо), викладач має право або звільнити студента від складання окремих поточних контролів у межах цього змістового модуля, або при їх складанні оцінити за максимальним балом.

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

1. Проноза П.В., Лелюк С.В. Системи підтримки прийняття антикризових фінансових рішень : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 117 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi59/0044036.pdf> ;

2. Азаренкова Г.М. Аналіз моделювання і управління ризиком (в схемах та прикладах) : навч. посіб. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. усіх форм навч. Львів : Новий світ-2000, 2015. 240 с. (Вища освіта в Україні).

3. Хорошун В.В. Системи підтримки прийняття рішень: навчально-методичний посібник для студентів ЗДІА галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» напряму підготовки 6.030502 «Економічна кібернетика». Запоріжжя: ЗДІА, 2012. -152с.

Довгий С.О., Бідюк П.І., Трофимчук О.М., Савенков О.І. Методи прогнозування в системах підтримки прийняття рішень : наук.-навч. вид. Київ : Азимут - Україна, 2011. 608 с.

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер дисципліни «Моделі прийняття управлінських рішень у бізнесі» передбачає обов'язкове відвідування лабораторних занять. Студенти, які з поважних причин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, зобов'язані узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять.

Відпрацювання пропущених занять відбувається за домовленістю з викладачем у години консультацій. За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення UniCheck.

Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перепарафразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=103857>.

Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу).

Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з

викладачем. Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел: Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та лабораторних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (за погодженням з викладачем): для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.

Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною. Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу vixhoroshun@gmail.com. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2022-2023 рр.

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ: http://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених *Кодексом академічної доброчесності ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycyfws9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ:

<https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна
 - для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvask54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович
- У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>